

- 1 שמדובר אודות צדיק שחייו אינם חיים בשריים, כִּי־אם חיים רוחניים, שהרי גם מי שחייו הם חיים
2 בשריים יכול להסביר לו פירוש תיבה מסויימת.
- 3 והרי הדין הנ"ל בגמרא ובשולחן־ערוך הוא בנוגע לרבו סתם, גם אם חייו הם חיים בשריים,
4 ועל־דרך־זה בנוגע לאביו¹²⁸.
- 5 כג. ועתה נבוא לבאר הסיפור אודות רבי חנינא בן דוסא (כנזכר לעיל סעיף ט"ו) - דלכאורה, הן
6 אמת שישנה ההסברה בנוגע לעבודת ה', שישנם זמנים שבהם זקוקים למעשה נס, שהוא ענין מסירות־נפש,
7 בכל רגע ורגע, ואי אפשר לצאת ידי חובה במסירות־נפש שברגע הראשון (כנזכר לעיל סעיף י"ח ואילך),
8 אבל, הסברה זו אינה מתרצת את הנהגתו של רחב"ד, שהיו לפניו שתי דרכים: לפעול שתהיה ההדלקה
9 בשמן על־ידי הפיכת החומץ לשמן, או לפעול ש"יאמר לחומץ וידלוק" - שלכאורה אין זה ענין ששייך
10 לעבודת ה'?
- 11 והביאור בזה:
- 12 ענין זה קשור עם העובדה שרבי חנינא בן דוסא היה מורגל בנסים⁷¹, והיינו, שענין הנסים לא היה
13 אצלו דבר נדיר שקורה לעתים רחוקות, אלא דבר הרגיל, ובמילא הרי זה סדר ההנהגה שלו, כפי שמצינו
14 בדיני 'חושן משפט' בנוגע להרגיל בכמה ענינים, שלהיותו רגיל בהענין, הרי זה נעשה סדר ההנהגה
15 שלו¹²⁹.
- 16 וכיון שענין הנס היה אצלו דבר רגיל, שנעשה כמו טבע - הרי אצלו אין חילוק אם השמן דולק או
17 שהחומץ דולק, כי הנס הדרוש שיהיה החומץ דולק הוא אצלו דבר הרגיל, ולאידך, הרגילות שהשמן
18 דולק לא היתה אצלו ענין טבעי מצד חוקי הטבע, שמעלים ומסתיר כו', כיון שראה את כח הפועל בנפעל
19 בכל רגע ורגע, והיינו, שהעובדה ששמן דולק היא רק בגלל שישנו "מי שאמר לשמן וידלוק", ואם כן,
20 אין חילוק בין "יאמר לשמן וידלוק" ל"יאמר לחומץ וידלוק".
- 21 ואדרבה: כדי שהחומץ ידלוק, די בפעולה אחת - "יאמר לחומץ וידלוק", ואילו כדי שההדלקה תהיה
22 בשמן, יש צורך בשתי פעולות: (א) לומר לחומץ שיתהפך לשמן, (ב) "יאמר לשמן וידלוק", כך, שבאופן
23 כזה ישנו נס מיותר!
- 24 אצל כל העולם, שאינם מורגלים בנסים - נקל יותר שיהיה נס חד פעמי, לרגע אחד, שיתהפך החומץ
25 לשמן, ואז ידלוק השמן באופן טבעי; אבל אצל רחב"ד, שהיה מורגל בנסים, והטבע לא העלים והסתיר
26 כו' - הרי אדרבה: על־ידי הפעולה ש"יאמר לחומץ וידלוק" חסך את הצורך באמירה נוספת.
- 27 כד. אמנם, ענין זה הוא רק אצל מי שהוא מורגל בנסים, היינו, שאין זה באופן שבגלל מעמדו ומצבו
28 בעבודת ה' זקוק הוא לענין של נס בכל רגע, אלא שלהיותו מורגל בנסים הנה סדר הנהגתו הוא באופן
29 כזה;
- 30 אבל כשמדובר אודות עבודת האדם, תלוי הדבר במעמדו ומצבו - אם הוא מתעסק עם "עפר יעקב"
31 או שאוחז כבר ב"רובע ישראל", או שנמצא במדריגה שבינתיים, ובהתאם לכך יודע אם הוא צריך לעמוד
32 תמיד בתנועה של מסירות־נפש, או שיכול כבר לעמוד בתנועה של השגה והכנה, ורק מזמן לזמן צריכה
33 להיות אצלו תנועת המסירות־נפש (על־דרך המבואר ב'תניא'¹⁰⁰ בנוגע לכוונה לשמה שצריכה להיות
34 בתחילת כל שעה).
- 35 ובהנוגע לעניננו:
- 36 כאשר יהודי מרגיש שהוא נמצא בתנועה נעלית, על־דרך מעמדו ומצבו ביום הכפורים, שאז אפילו
37 קל שבקלים מתעורר בתשובה¹³⁰, וכל בני־ישראל דומים למלאכים (כפסק־דין ה'שולחן ערוך'¹³¹) - אזי

130) ראה מאמרי אדהאמ"צ קונטרסים ע' קנ. וש"נ.

128) הביאור בזה - אינו ברור (המור"ל).

131) אדה"ז או"ח סי"ח ס"ג. סתר"י ס"ט. סתר"ט ס"ט.

129) ראה (לדוגמא) שו"ע אדה"ז חו"מ הל' נזקי ממון סי"ט.